

A Slovenian Language Newspaper — Dedicated to the Cultural Progress and Political Guidance of Americans of Slovenian Descent and Slovenes Scattered around the Free World—Through the Principles of Christian Democracy.

slovenska DRŽAVA

In Harmony with the American Tradition of Freedom and Independence, The SLOVENSKA DRŽAVA Champions the Right of the Slovenian People to their National Unification In Their Own Slovenian State.

For a Free Slovenia

Letnik — Volume III

CHICAGO, ILLINOIS, 20. APRILA 1952

Številka — Number 4

Zgodovinska zahteva in last vsega naroda

Od ustanovitve slovenske Karantanske države, ki je tedaj splošno priznana s slovenskim zakonodajstvom in s slovenskimi knezi svobodno in neodvisno živela 100 let (626—743), je borba za slovensko samostojnost in državnost trajala do danes. Ta cilj je v slovenski krvi ter se nadaljuje iz roda v rod, dokler ne bo dosežen.

V vseh važnejših zgodovinskih pretresih na naših tleh, je ta velika ideja vedno privrela na dan in bila zapečatenata s slovensko krvjo. Vsa razkosavanja slovenske zemlje in slovenskega narodnega telesa v srednjem veku, vsa nasilja in poskusi germanizacije Habsburžanov niso dosegli svojega cilja. Vkljub vsemu pritisku tujcev, da se ta narod izbrše iz zemljevidov in iz svoje lastne zemlje, je naš narod obstal po svoji notranji moralni moči, živi dalje in zahteva uresničitev svojih naravnih pravic: Da bo na svoji zemlji svoj gospod!

Dokazov krvave borbe za svojo samostojnost v slovenski zgodovini ne manjka. Prvič združeni na vsem svojem ozemlju (800—820), so se Slovenci čutili dovolj močne, da so se uprli frankovski vojaški sili in se postavili v bran na Krasu in Koroškem. Velike nade so stavili v kneza Koclja in nadškofa Metoda, vendar je bila nemška in madžarska sila prehuda. L. 1270. so se Slovenci postavili ob stran češkega kralja Otokarja, ker jih je branil pred nasiljem nemškega plemstva. Tedaj je bila na vidiku velika slovenska-češka državna tvorba med Sudeti in Jadratom, vendar je tudi ta up propadel po zmagi Habsburga 1278. Brez lastnega plemstva in izobraženstva, iskoriščen in stiskan od vseh strani se je slovenski kmet sam začel organizirati v punte in zahteval svojo staro pravdo. Ta klic po stari pravdi je izražal težnje po novem socijalnem in političnem redu in v tem klicu se pojavlja misel popolne narodne samostojnosti (Gruden, Zgodovina slov. naroda, str 762).

Napoleonova slovenska Ilirija (1809—1813), ki je štelala poldrug milijon prebivalcev, je vkljub velikim davkom in dajatvam pokazala svojo življensko zmožnost in postavila slovenski narod v novo državno politično življenje. Če bi ilirska vlada trajala dalje, bi ustvarila močan temelj za slovensko državo v zaledju Trsta. Velika misel Ilirije oživljena je bila vržena med narod in vedno bolj zorela. Celo vrsto slovenskih rodoljubov je pozneje Avstrija preganjala zaradi prevelikega navdušenja za novo Ilirijo. Povsem Avstrija naše Ilirije ni moga razrušiti, vendar je odrezala Trst od glavnega mesta Ljubljane. Narod pa se je razvijal dalje pod vplivom "Ilirije oživljene" in povsem slovenskega duha.

L. 1848. se je Slovenija zbudila v celoti. Rastla so slovenska društva, izobraženci so po deželi sklicevali shode in splošna zahteva našega naroda je bila tedaj: Vsi kraji kjer prebivajo Slovenci naj se zedinijo v eno kraljestvo s sedežem v Ljubljani. Navaden krčmar v Sežani je povedal laškemu poslancu v obraz: "Naša dežela je slovenska, tudi Trst je naša slovenska zemlja." Slovenski politični program po svoji združitvi in samostojnosti je postajal vedno bolj slišen po deželnih zbornicah in dunajski vladi, in slovensko dijaštvo je zahtevalo slovensko univerzo v Ljubljani. Vse, ki so delali za osnovanje slovenske države je seveda avstrijska policija obdolžila veleizdaje. (Mal., str. 947) ter jih postavljala v "črno galerijo". Če bi ne bilo tedaj tiste naše "previdnosti in cincanja vodilnih", bi to sa-

VELIKA NEDELJA

Koliko rodov je živel na zemlji, toliko jih je prepevalo pesem pomladi. Pomlad je doba, ko se narava prebudi k novemu življenju. Iz svoje notranjosti požene nove sokove tudi v najmanjše bilke in tako obudi svoje površje v novo življenje in snovanje. Človeške oči zrejo široko odprte to prebujenje narave in občudujejo zelenje in cvetje, s katerim se ovenča priroda.

To zunanje dogajanje človeka vsega prevzame. Sprva niti ne čuti, kako mu kri hitreje utriplje po žilah, kako se tudi v njem porajajo novi podvigi. Ko se umiri in zazre sam vase, spozna, da se je tudi v njem izvršil zakon obnavljanja in novega snovanja. V njem so se rodili novi načrti, z veseljem gre na delo, da jih izvrši.

Ni slučaj, da ravno spomladi obhajamo Veliko noč. Smrt božjega Sina in njegovo vstajenje oznanjata človeku, naj bo vstrajen pri svojem delu za dobro stvar, naj ne omaga, če bi izgledalo, da je vse zastoj, temveč naj svoje napore postoteri, kajti sile teme in laži bodo premagane, kot je On premagal smrt.

Pomlad in Veliko noč so opisovali veliki duhovi. Kot Slovenca me najbolj zajame misel Ivana Cankarja. Umetnik je poznal svoj narod, ga ljubil in trepetal za njegovo usodo. Videl je neizmerno trpljenje svojega naroda in njegovo pot na Golgoto se mu je zdela dolga. Sredi tega trpljenja pa vidi vizijo velike nedelje — vstajenja in vsklikne: **Moral je priti veliki petek, da je prišla tudi Velika nedelja.**

Pomlad naj nas prerodi, da bomo šli s postoterjeno močjo na delo, da po velikem petku zasije zarja velike nedelje tudi našemu narodu.

B. Novak

Odprto pismo "Sloveniji"

Champaign, na cvetno nedeljo 1952.

Povsem nepomenben sem za širšo javnost. Zato ni potrebno da se predstavim, razen z mojimi izjavami kot domobranec.

Imate svoj način obračunavanja z idejnimi "drugopotniki" (ne maram reči nasprotniki, ker to nismo). Prav je, da svoje misli izražamo na svoj lasten način.

Ko sem v šesti številki letošnje "Slovenije" prebral članek "Ne potvarjajte zgodovine", ki je vaš odgovor na istoimenski članek, ki ga je prinesla "SD" z dne 20. februarja, sem se odločil, da Vam pišem. Upam, da Vas moj slog ne bo žalil, kajti nimam tega name-na. Kar pa mislim, bom odkrito povedal, tudi za ceno Vašega prezira ali žigosanja za komunista, ustaša in nacističnega kolaboraterja, kot ste storili s slovenskim domobrancem, ki Vam je v "SD" povedal, zakaj se je boril.

To-le Vam hočem potrditi: **Ko sem pristopil k protikomunističnim borbem, me ni nihče vprašal, če priznavam generala Mihajloviča za poveljnika. Kadar so partizanske kroglice žvižgale mimo gla-**

ve, nisem mislil na Jugoslavijo, kljub temu, da je nikdar nisem sovražil. Za orožje sem prejel prostovoljno, ne kot mobiliziranec, z namenom, boriti se za vero in naše domove. Mislim, da imam enako pravico kot Vi, govoriti v imenu mojih mrtvih tovarišev, s katerimi sem stal v isti bojni črti.

Ko so naši kmečki fantje videli, kaj se dogaja po deželi, so šli v borbo za zmago nad komunizmom v Sloveniji. Govoriti o mučeništvu naših padlih za vero in istočasno postavljati priznanje generala Mihajloviča za njihovega vrhovnega poveljnika kot pogoj njihovih žrtev ali upravičenosti njihove borbe, je absurdnost! Darovali so svoja življenja, in s tem največ kar so imeli, za svoje prepričanje, ki je bilo: **Bog in Slovenija.** Nobene nečastne besede proti Mihajloviču! Bil je žrtev iste velike tragedije, ki smo jo živeli vsi posamezniki in vsi narodi Jugoslavije v drugi svetovni vojni.

Vstop mladine, (ki je bila ob začetku revolucije v svojih šolah) v prostovoljno aktivno borbo proti komunistični OF, je pomenil izja-

mostojnost gotovo dosegli — narod jo je hotel.

L. 1870 je bilo v slovenski javnosti zopet govor o slovenski samostojnosti in združenju vseh Slovencev. Dr.

(Nadaljevanje na 2. str.)

lovitev partizanskih načrtov vse do konca vojne. Ti mladi borci, čeprav niso bili na vodilnih mestih, so igrali odločilno vlogo. Krvnik Tito je spoznal, da ne bo mogel nikdar omajati njihove vere v Boga in slovenstvo, zato jih je iz strahu in maščevanja pokončal. Žrtev pomorjenih slovenskih domobrancev je tako zvišana, da je vsako razpravljanje in dokazovanje, pod katerega generala so spadali, ničevo. (Dejstvo je, da nobenega vrednega generala nismo imeli!) Vera in ljubezen do naših domov jim je narekovala dolžnosti, katere so vestno izpolnili do zadnjega diha!

Zakaj ne predstavimo borbe našega naroda za svobodo objektivno? Zapadni svet pozna samo "galantno" Titovo gverilo in "omahovanje generala Mihajloviča. Svet ne ve, da smo se odločno borili proti komunizmu in ostali zvesti Zapadu tudi potem, ko smo zvedeli, da so zavezniki generala Mihajloviča zavrgli. Zakaj se bojimo priznati, da smo šli preko njihovih načrtov, kar zadeva razmere na Balkanu, ker smo jasneje spoznali komunistično nevarnost kot oni? Zapadni svet danes priznava svojo zmoto o pretesnem sodelovanju z največjim diktatorjem sveta — Stalinom, mi pa nimamo poguma, da bi objektivno razkri-li našo neizprosno borbo za svobodo v brezupnem položaju, zavedajoč se, da je svoboda samo ena — prostost brez vsake diktature. Bodimo prepričani, svet še ceni odkritost in samozavest! Ne prodajamo izmučenih in razkosanih trupel naših pomorjenih slovenskih vojakov! Madež kolaboracije, ki so ga komunisti in zapadni zavezniki vtisnili na čelo našim žrtvam, in nam še živečim, more oprati samo spoznanje resnice. Resnica pa ne rabi nedeljske obleke in tudi ne jugoslovanske državne noše.

Narod moj slovenski! Kje je pravda Tvoje suverenosti? Ali moram res slediti tujim vzornikom, če se hočem veljavno boriti in častno umreti? Ne, nikakor ne! Bog ni ustvaril nikogar za hlapca. Dejal je: Vsak, ki je zmožen spoznanja resnice, naj bo svoboden!

In zato: ... "ko se je v Kajnovem imenu začelo klanje in javno bogokletje —

tedaj sem izmolil — Tvoj vojščak — svoje verovanje, vzem nas birmanski ščit in šel se borit

za Boga troedinega, Cerkev in razodetje in sem v vsem kosteh strt — padel v smrt.

Zdaj ležim v grobu neznanokje in čakam na mrtvih vstajenje" (Črna maša, J. Kalin, str. 98).

V spominu pomorjenih bratov domobrancev

Gorjo

slovenski domobranec

Published Monthly by the "Slovenska Država" Publ. Co.
For the Editorial Board, Mirko Geratič, Editor
Subscription rates \$2.00 per year
Address: 2217 So. California Ave., Chicago 8, Ill., USA

Slovenska Država izhaja vsakega 20. v mesecu.
Naročnina letno: Za USA \$2.00, za Canado \$2.00, Argentino
20 pesov, Brazilijo 50 cruzeirov, Anglijo pol funta, Avstrijo
30 Šil., Avstralijo 1 avstr. funt, Italija in Trst (F. T. T.) 600 Lir,
Francija 500 frc.

Zgodovinska zahteva in last vsega naroda

(Nadaljevanje s 1. str.)

Janko Pajk ("Program") našteva vse življenjske in kulturne predpogoje naše samostojnosti in samovlade ter pri-bija ostro: "Narod slovenski hoče združen biti, da si v svojem času svojo bodočnost tudi sam odločevati premore." (Čas, 1936. str. 385). K temu dostavlja naš zgodovinar Dr. Jože Puntar: "Ko bi bili tega leta sami odločali o svoji usodi, če bi bili 50 let uživali blagodati "zedinjene upravne Slovenije", se v generacijah navadili o svojih za-**devah sami in po svoje odločati in gospodariti**, ako bi bili imeli ob času majniške deklaracije in ob razsulu že 50 let vpeljana to, kar smo si ustanovili šele z Narodnim svetom in prvo narodno vlado, končali bi tam, kjer smo 1918. šele pričeli; mogli bi bili resnično povsem svobodno odločati vsi Slovenci kot ena sama celota o nadaljni svoji usodi. Stalo bi pred nami vprašanje za trojno odločitev: ali da ostanemo v zvezi z novonastalo srednjeevropsko konfederacijo, kakršno si je bil v glavnih potezah zamislil prof. Denis oktobra 1914, ali za federacijo z brati na jugu, ali pa za samostojno državo, ki bi pod mednarodno garancijo uživala popolno neodvisnost **s to nalogo, da bi vezala sever in jug, zapad in vzhod ter tvorila idealen most med romanskimi, germanskimi in slovanskimi interesi**. Bila bi to skoro idealno zaokrožena narodna država prav po Vodnikovi misli, da "Ilirija prstan Evropin naj bo".

Dr. Puntarju je bila ta rešitev najbolj pri srcu in pesimista sprašuje, mar je to nemogoče? 31. oktobra 1914. je pisal Denis pismo Setonu Watsonu iz Pariza, da naj slovenska država ali jugoslovanska skupina v srednjeevropski konfederaciji obsega Kranjsko, južno Koroško, del štajerske, Istra, del Hrvatske ter Trst kot svobodnim pristaniščem. (Le Monde Slave 1930). Prav za isto idejo je bil angleški profesor Arnold J. Toynbee, ki je že v začetku svetovne vojne nekaj mesecev pred zloglasnim londonskim paktom na svojem zemljevidu označil posebno državo "Slovenijo" za Slovence. (Nationality & the War, London-Toronto, 1915, 258, zemljevid III). Če sta Francoz Denis in Anglež Toynbee mislila na posebno rešitev slovenskega vprašanja iz lastne pobude, koliko lažje bi ga bila šele tedaj, če bi morala računati z že ustvarjeno enoto in voljo naroda. Slovenski državni zamisli simpatično pišeta tudi angleška etnografa prof. Vaughan Cornish (Borderlands of Language in Europe) ter prof. Freeman.

S podpisovanjem Majniške deklaracije ob najhujšem zatiranju je naš narod pokazal dovolj poguma in volje za svojo državo — na podlagi naravnih pravic. Tedaj je Čeh Smoldlaka javno povedal v dunajskem parlamentu: "Noben narod v Evropi ni doslej izvršil takega plebiscita kakor Slovenci. Države razpadajo, če se ne prilagodijo razvoju, narodi pa žive dalje..."

Pod še hujšim terorjem Nemcev in Lahov je v l. 1943. podpisalo Slovensko izjavo čez 400 slovenskih ljudskih predstavnikov ter v njej izrazili svojo voljo po slovenski svobodi in samovladi.

Kdor pozna malo slovenske zgodovine bo spoznal, da je slovenska samostojna država tisočletna volja in hotenje slovenskega naroda in njegova lastnina podpisana s krvjo generacij. Dovolj jasno je bila v preteklosti nakazana pot naprej in navzgor za nas in bodoče rodove. Pa se še danes nekateri postavljajo na stališče: doma naj narod odloči kaj hoče. Kakor, da se še nikoli ni izrekel, kaj je njegova volja. Vedno pa je bila v gotovih zgodovinskih trenutkih nam v nesrečo počasnost, previdno in negotovo tipanje ter cincanje vodilnih, ki so se ozirali na vse strani kaj bo rekel Dunaj, Rim, Berlin ali Beograd, ne pa na hotenje svojega naroda. Če bi ne bilo odločnega Kreka in Korošca v dunajskem parlamentu, bi še danes bili v položaju Koroške. **Na tem tisočletnem programu slovenskega**

Kakšne nas vidijo in kako mislijo o nas...

Tik pred koncem zadnje svetovne vojne je izšla v Madridu Revesz-eva knjiga "Balkan". Revesz je bil tudi v bivši Jugoslaviji znani časnikar; bil je vseskozi monarhistično usmerjen. Ko je živel v Belgradu je bil dober prijatelj vladajočega dvora, in tega ni zamudil pokazati ob obisku Petra Karadjordjevića — v Madridu. Kot monarhista ga opredeljuje tudi sedanje sodelovanje pri monarhističnem španskem dnevniku "ABC".

Pa vendar bo zanimivo vedeti, kakšne nas je videl ta človek, ki nas je spoznal skozi oči Belgrada, in kako nas je predstavil svetu.

Potemtakem ne bo odveč če tudi bralci in prijatelji "Slovenske Države" izvedo, kaj je Revesz napisal o Slovencih in o razmerah v bivši Jugoslaviji. Delo sicer ni povsem nepristransko pisano. Pazljiva razčlemba tega kar je povedal, pa človeku da prijeten občutek, da smo prav izbrali, s tem ko smo se odločili za smer Svobodnega slovenskega državnega gibanja.

Pa berimo kaj piše omenjeni časnikar:

"Balkan" so vedno smatrali za nekaj posebnega, nekaj odveč za kulturno Evropo, kot nesrečo za kontinent in sramoto za dostojno družino spodobnih evropskih narodov. Izraz "Balkan" ima isti ponižujoči pomen kot "Azija".

Pod pojmom "Balkan" se je družilo vse karkoli je sramotno za kulturni svet: zaostalost, barbarstvo, krvna osveta, prezir življenja — lastnega in bližnjega, politična pokvarjenost, volitvene "komedije" itd.

Evropa bi srčno želela, da bi ji

odrezali balkanski polotok in ga odstranili za vedno, da bi tako ne delal večnih preglavic. Na žalost je vsako tako hotenje ostalo le po-božna želja. Balkan je treba prenašati, z grenkobo v srcu sicer: privaditi se je treba njegovega so-sedstva. Balkanci hranijo v sebi še vse tipične znake preteklih stoletij. Razumljivo, saj sta Bizant in Carigrad ustvarila v ljudeh tako različno miselnost od one, ki jo je posredoval Rim in katoličanstvo. Drugačna zgodovina, drugačna miselnost, drugačna vera... Vzhod je vzhod, pravi Rudyand Kipling, nikdar se ne bo pobratil z Zapadom. In Balkan je vzhod, bližnji vzhod sicer, pa z vsemi tipičnimi lastnostmi.

Na Balkanu kot na vzhodu se težko loči med veroizpovedjo in narodnostjo: prva je mnogo močnejša vez skupnosti kot pa druga. Zgovoren primer je Jugoslavija. Kdo bi si upal reči kje konča srbstvo in kje začenja hrvatstvo. Pač pa se v glavnem more reči: pravoslavni južni Slovani so Srbi, katoličani Hrvatje. Tu je oni večni problem, podobno kot s Slovenci v Istri, kjer se je vsak Slovenec, ki je hotel kaj veljati v družbi ali v javnosti, moral poitaljančiti.

Ko govori o posameznih državnih tvorbah na Balkanu, pravi, da Romunija ni balkanska dežela, pač pa je Bolgarija z vsemi tipičnimi lastnostmi. Vendar prikaže Bolgare zelo simpatične. Pravi: Bolgari so bolj metodični, bolj resni, mnogo boljši organizatorji kot pa ostala ljudstva na balkanskem polotoku. So dobri vojaki, vseskozi pozitivisti in prav malo vdani romantičnemu sanjarenju. O njih bi mogli trditi, seveda, če

bi zemljepisna lega ne govorila drugače, da so bili skozi stoletja v stiku z germanskim svetom — enako kot Čehi.

Glavni triumfator na Balkanu je bila Srbija. Država SHS je šla preko Bolgarov, Madžarov, Italijanov, Macedoncev, Nemcev, Romunov, Grkov, Turkov in Albancev. Prav tako kot Beneševa oz. Masarykova republika je ostala "nekdanja Avstrija" v malem.

Slovenci, Hrvati in Srbi so iste-ga izvora. Hrvati in Srbi celo govorijo isti jezik z nekaterimi krajevnimi posebnostmi. Če hočeš, na primer, kupiti slovnico srbskega ali hrvatskega jezika, ti brž postrežejo s srbsko-hrvatsko slovnico.

Slovenščina pa se močno razlikuje od tega jezika. Srb oz. Hrvat ne razumeta slovenski. Razlika bo tolikšna kot med kasteljanščino in katalanščino ali portugalščino.

Slovenci so katoličani, vedno so težili proti Rimu, njihova abeceda je latinska. Med tem ko so Slovenci vedno bili del zapadnega sveta, pa so se Srbi navzeli prave vzhodnjaške miselnosti.

Še podrobneje se zadrži pri bivši državni tvorbi SHS. Nadaljuje: Dasi je skrajno raznolik značaj novo nastale države kar kričal po federativni ureditvi, pa so številni srbski politiki želeli uresničiti le Veliko Srbjo. Srbi so se smatrali za varuhe in osvoboditelje Slovencev in Hrvatov. Gledali so na nje z nekim ironičnim sočutjem, češ: bo že menda res, da bodo dobri advokati in profesorji, a državniki in vojaki nikdar. Če nove državne tvorbe ne bomo čuvali Srbi, bo kaj kmalu šla na kose.

Tako so mislili srbski politiki in kljub odločnim protestom s slovenske in hrvatske strani so vsilili centralistični državni sistem na podlagi ustave iz leta 1921. Slovenci so gledali na taka početja dokaj samostojno, ker so bili vajeni živeti v sklopu zapadnega sveta; so se čutili vzvišene nad Srbi. Zanje kot za Hrvatje je belgrajska kontrola pomenila nazadnjaštvo in velik korak nazaj v njihovi borbi za svobodo. In proti takšnemu sistemu je bilo treba reagirati. Kratka zgodovina SHS je polna primerov reakcije s te strani.

Poglejmo kaj pravi časnikar o Slovencih: Med podaniki Belgrada je tudi še drugi katoliški narod — to je slovenski. Zgodovina sicer govori o Slovencih kot narodu edinole v zgodnjem srednjem veku, ko so jim vladali domači knezi. A politične meje te državne tvorbe so bile nejasne in trhle. Pač pa je slovenska zgodovina povezana z življenjem sosednih Germanov in Italijanov. Slovenščina do predkratkega ni bila razvit jezik. Sin slovenske matere je moral študirati v nemškem ali laškem jeziku. Tudi nacionalni čut ni bil preveč živ vse do zadnjih desetletij. Zemljepisni položaj ni dopuščal Slovincem, da bi ustanovili lastno državo. So maloštevilni, skoro brez zgodovine, brez točnih mej in prav nič ni verjetno, da bi brez srbske pomoči mogli doseči svobodo oz. avtonomijo svoji deželi. Tako malo zgodovine imajo, da so celo junaki njihove junaške poezije tuji kot n. pr. madžarski kralj Matija Korvin ali Srb Kraljevič Marko.

Pač pa je slovensko ljudstvo kulturno na zelo visoki stopnji — nikakor niso primitiven narod. So

ZA SLOVENSKO KNJIŽNICO V CHICAGU

Chicaška podružnica SLOVENSKE NARODNE ZVEZE, je začela z akcijo za Slovensko Knjižnico v Chicagu. Ustanovljen je začasni odbor, ki je že začel z zbiranjem slovenskih knjig in publikacij, ki bodo v kratkem dostopne vsem Slovincem Chicaga in okolice

V velikem Chicagu živi nad 25.000 Slovencev, poleg tega je to mesto tudi važno slovensko središče vsega ameriškega osrednjega Zapada, ki obsega gotovo do 50.000 nadaljnjih ameriških Slovencev. Imamo slovenske organizacije, župnije, denarne zavode, radijske ure in publikacije, toda slovenska knjiga stopa v ozadje in mnogokrat leži pozabljena in zaprašena v kotu. Tudi slovenski oddelki največjih chicaških knjižnic kot Public Library in Newberry Library so skrajno zanemarjeni in nepopolni. Kulturne ustanove Slovenije niso nikoli posvečale dovolj pažnje, da bi zalagale velike ameriške knjižnice z našim največjim ponosom in zakladom — slovensko knjigo. Nova SLOVENSKA KNJIŽNICA V CHICAGU ima namen vsaj delno izpopolniti to vrzel, saj mora biti skrb in ljubezen za slovensko kulturno ustvarjanje ena naših prvih dolžnosti.

Pozivamo rojake, da darujejo svoje knjige, katere ne potrebujejo več v chicaško S. K. Opozorite naše starejše rojake, ki so z ljubeznijo zbirali svoje domače knjižnice, a njihovi otroci ne obvladajo dovolj slovenščine, da jih odpošljejo na naslov: SLOVENSKA KNJIŽNICA, c/o Mr. Stanko Palčič, 1636 W. 21st Pl., Chicago 8, Ill. Rešimo Slovensko Knjigo v Ameriki!

ODBOR SLOVENSKE KNJIŽNICE V CHICAGU

naroda naj se danes združijo vsi Slovenci ki žive v svobodnem svetu in bili bi velika sila ter veliko pomoč narodu doma, ki mora molčati.

Anglež Edward L. Fielding (The Wayfarer in Jugoslavija) piše o Slovencih: "Slovenian History is a puzzle for the Englishman, who finds it hard to understand a struggle for liberty lasting over a thousand years in which scarcely a single incident of historical importance occurs. In fact the most wonderful thing about Slovenes is, that they exist at all as a nation after so many centuries of foreign rule. The real strenght of the people lays in the peasants who remained uncompromisingly Slovenes."

Historicus

(Nadaljevanje na 3. str.)

ZA ČAST SLOVENSKEGA DOMOBRANSTVA

V predzadnji številki "SD" sem z velikim zadovoljstvom čital članek pod naslovom "Ne potvarjajte zgodovine". Pod istim naslovom sem nekaj pozneje v "Sloveniji" čital odgovor g. Škerbeca" nepodpisane domobranca". Ne mislim se spuščati v debato o teh stvareh, čeprav vem, da ni tako, kot sem čital v "Sloveniji" in ima "nepodpisani domobranec" popolnoma prav.

G. Škerbec ve veliko povedati o junakih, za katere smo izvedeli šele iz "AD" in "Slovenije". V ospredje postavlja nekake "legije". Ker o teh nimam nobenega pojma, ne bom o tem govoril. Popolnoma točno je, da so četniki na Dolenjskem (kako je bilo drugod, ne vem), se vedno skrivali v zaledju domobrantskih bataljonov. Zato je dovolj dokazov, za katere lahko izve g. Škerbec pri slehernem dolenjskem domobrancu. Navedel bom samo enega: Ko so partizani (komunisti, op. ur.) s pomočjo hrvaško-srbskih brigad napadli in obkolili domobrantska bataljona v Višnji gori in Stični (21. junija 1944), je bataljon iz Št. Vida pri Stični šele po dvodnevni težki boji mogel prodreti nam na pomoč — so v istem času bili junaški četniki na Polici za Višnjo goro, kateri pa so se takoj umaknili na Orle pri Ljubljani, ne da bi dali en sam strel v hrbet komunistom. Tako je morala naša 63. četa po celodnevem krvavem boju s komunisti, ki so napadali celo s tanki, proti noči narediti izpad in se pretolči skozi partizanski obroč iz Križke vasi v Višnjo goro.

Dejstvo je, da smo domobranci vedno vedeli, kje se četniki nahajajo, toda o kaki povezanosti med nami in njimi ne vem. Dobro pa se spominjam, da nam je naš poveljnik na postojanki Lisičje-škofljica-Zalog, v času od 11. julija 1944 do 5. januarja 1945 prepovedal vsako sestajanje z njimi in dohod na našo postojanko. Kakšne vrste ljudje so se zbirali v Marnovem četniškem odredu, je boljše, da ne pišem . . .

V ednajstem odstavku Škerbecvega "dokazovanja" berem: "Slovensko domobranstvo je organiziral general Rupnik, ki je bil njegov direktni komandant. Toda te organizacije bi gen. Rupnik nikdar ne mogel izvesti brez vsaj tih podpore legij . . ." Malo smešno se to sliši za tiste, ki smo bili v tem času na Dolenjskem, v tedanji "rdeči republiki" po 8. septembru 1943. Pri tem se človek nehote vpraša: Zakaj niso te legije in četniki pred Rupnikom organizirale tako vojaško silo, saj so imeli skoro dve leti časa? Narod pa je trpel in čakal, kdaj se bo kdo izmed predvojnih razglašanih voditeljev zganil in bil pripravljen za njega žrtvovati svojo čast, položaj, ali celo življenje. Toda ni ga bilo! Ko pa je naš kmet videl, kako je sam, se je sam odločil in na čelu mu je stopil general Rupnik, ki je izrazil to, kar je nosil v srcu sleherni prostak: "Služiti svojemu narodu in nikomur drugemu, niti ne sebi."

V dvanajstem odstavku je pa g. Škerbec uporabil čisto komunistično taktiko, ker svojega nesomišljenika indirektno postavlja v nekako izdajalsko službo. Po mnenju tega gospoda, so nas domobranci potem vse prezrli in nismo bili toliko zanesljivi, ker drugače bi prav gotovo kaj slišali o tem,

da je "domobrantska vojska podrejena vrhovnemu poveljstvu Draže Mihajlovića. Devetnajst mesecev sem bil med domobranci, pa tega nisem nikdar slišal. Čudno je, da o tem vedo ljudje, ki niso absolutno nič sodelovali z domobranci, kvečjemu, da so pod našo zaščito prinesli cele glave v tujino, kjer sedaj v svobodnem svetu lahko tolčejo po naših glavah.

Nisem si pa na jasnem o združitvi v "Slovensko Narodno vojsko". Vem le toliko, da so nam neki gospodje, ki so se imenovali "narodni odbor", dali drugo ime. Vem tudi, da je bilo v Vetrinju nekaj malega četnikov, ki so se nam pridružili. O kakih drugih drugih skupinah nisem slišal, še manj jih videl. G. Škerbec je bil namreč bolj slabo informiran o teh "četnikih". Mu še sedaj lahko povemo, da smo morali domobranci pred odhodom na Koroško in posebno še v Vetrinju trgati z rokavov slovenske znake in jih nadomeščati z kraljevim orlom, do čim so srbski dobrovoljci (ne četniki, kakor povsod pišejo), ohranili svoj prvotni srbski grb na kapi.

Kakor vidimo, so bili mnogoštevilni bivši jugoslovanski oficirji v domobranstvu. Vsa čast njim, namreč tistim, ki so res bili to, kar bi morali biti. Na terenu smo imeli sorazmerno malo oficirjev. Toda v Vetrinju jih je bilo kot listja in trave. Od kod so se vzeli, mi ni znano. Ker smo bili že "bližju kralja", so pričeli vpeljovati staro jugoslovansko disciplino. Gonili so nas, kot vrag polhe po Vetrinjskih travnikih, čeravno smo bili lačni, da se nam je tema delala pred očmi. Še mul in konj ni bilo več, da bi jih jedli.

Lahko je spreminjati imena, toda značajev idealistov ni mogoče spremeniti. V naših srcih bo večno ostala ljubezen do domovine, slovenske zastave, domobrantske ideje, do vseh mrtvih domobrancev. Oni so mrtvi in govoriti ne morejo. Mi pa živimo in naša sveta dolžnost je, da jih branimo in protestiramo proti vsakemu spreminjanju imen radi političnih dobičkov. Mi smo se borili pod slovensko zastavo, za Slovenijo in nikogar drugega! Zato pa bi moral tudi sleherni še živeti domobranec podpirati misel in hrepenenje vseh naših mrtvih bratov s tem, da je vsaj naročnik "Slovenske Države". Zato vsi bivši domobranci, kjer koli smo že, kot nekdanj, ko smo odhajali v boje, tako še sedaj pogumno podpirajmo slovensko državno misel! Tako kot nekdanj, še sedaj zapojmo:

Pest jeklena, srce je vroče,
narod naš umreti noče,
v boj — za Slovensko državo!
Cvetko Slak

SLOVENSKI RUDAR IZ HOLANDIJE PIŠE:

"Slovensko Državo" z veseljem berem. Sem rudarski invalid. Imam dva fanta, eden je star 20 let in drugi pa 16 let in oba precej lepo slovensko govorita in pojeta še lepše. Oba sta pri slovenskem pevskem društvu "Zvon" ter igrata tudi slovenske pesmi na harmoniko.

Pozdravljamo vse Slovence v Ameriki, predvsem uredništvo "Slovenske Države". Bog živi vse Slovence in enkrat pa na svidenje v Domovini!

A. Robek,
Herlerheide, Holandija.

Slovenska državna misel

Dolgodobna slana, ki je ležala na slovenskem rodu je započela pojemat i počasi izgineva. Samoslovenstvo se z dneva v dan prebujajo ter prihaja do razmaha in samospoznanja. Pričenja se mnogo obetajoča slovenska pomlad z vsemi nasledki tega lepega obdobja.

Poročila, ki prihajajo od vseh strani, najčešče pa iz domovine, vedo povedati, da se prebujenje ne da več zaustaviti ali pa zasukati v določene smeri.

Slovenstvo vstaja ter si hoče izoblikovati svojo usodo samo od sebe kot si jo zamišlja v svojih predramljenih dušah, sproščenih v trdih in krvavih preizkušnjah polpreteklih in preteklih dni. Porrojena zamisel samodržavnosti se je razbohotila ter išče načina uresničitve.

Kljub podcenjajočim glasovom ter drugim zatrdilom bo do tega prav gotovo prišlo; enostavno radi tega, ker ima vsak narod pravico živeti ter svojo usodo brez vsakih pokroviteljskih nasvetov in prikritih groženj voditi v njegovi biti odgovarjajočo smer.

Nismo ne od danes, pa tudi od včeraj ne! Slovenska država kot taka, čeprav samo na papirju, dejansko obstoja. Dozoreli smo v sa-

moniklost ter se lahko z vsem ponosom predstavimo ostalemu svetu, ki nas radi naše prirojene, boljše rečeno privzgojene ponižnosti prav malo, ali nič ne pozna. Na nas samih je, da se bolj odločno predstavimo svetu, da bo upošteval naše težnje in zahteve. Saj nismo nič tujega, samo lastno naj se nam pusti, da si ga sami uredimo, po nam odgovarjajočih vidikih.

In še nekaj! Skušajmo opustiti vsaj nekaj lastnosti, ki nam ne delajo časti in so nevedne človeka. Mislim pri tem na nevoščljivost, pristudno ovajanje, hinavsko zavijanje oči ter ogovarjanje soseščine. Bodimo ljudje, ponosni, gledajoč vsakemu in vsemu naravnost v oči. Pomagajmo si v vseh prilikah, povdarjajmo naše pozitivne vrline, katerih nam, hvala Bogu, ne manjka in na katere smo kot kulturni in civilizirani narod lahko po pravici ponosni.

Naša narodna samozavest in porajajoče se državno poslanstvo naj nam služi kot bodrilo za delo v do sego lastne Slovenske države, ki naj bo vključena kot polnovredni član med družino ostalih svobodnih držav.

S. Palčič

VZGLED, KAKO JE TREBA NASTOPATI

V okviru umetnostnega meseca s slikarskimi razstavami, glasbenimi in plesnimi prireditvami ter predvajanjem filmov na državni univerzi v Campaign, Ill. je bil 21. marca prikazan tudi film "Tito's Jugoslavia". Film je bil lep, barvan, a ker je bil nem, so imeli komentatorja Mr. Lucien Bryan, direktorja mednarodnega združenja za produkcijo kulturnih filmov, mož, ki je bil lansko leto za dva meseca v Jugoslaviji in je bil tudi navzoč pri snemanju tega filma. Oči navzočih so obiskale Slovenijo, Ljubljano in videle nekaj njenih prebivalcev. Nekaj navzočih je celo občutilo sladk spomin tam nekje v preteklosti. Predavatelj pa je, kljub temu, da je na mnogih mestih pokazal, da skuša biti nepristranski, govoril zelo prijazno napram sedanjemu jugoslovanskemu režimu in Titu. Kratko pred zaključkom prvega dela, kateremu je imel slediti 10-15 minuten razgovor, je predavatelj izjavil: ". . . in tako je Amerika našla na Balkanu novega prijatelja . . ."

Pri neprisljmenem razgovoru, ki je sledil, se je javil k besedi J. G., slovenski begunski študent na tamkajšnji državni univerzi, vnet zagovornik ideje neodvisne slovenske države ter zavzel stališče proti zgoraj omenjeni trditvi predavatelja. Dejal je s povdankom, da ima Amerika res prijatelje na Balkanu, ali ti prijatelji so stari. Žive tam že stoletja in nikdar niso bili sovražniki Amerike, razen Tita in Komunistične Partije. Med 400-500 poslušalci velikega Lincoln Theatre je završalo kot pred nevihto. Kakor sem pozneje od našega rojaka zvedel, on ni imel namena reči kaj več; ko pa je čutil, da je večina ljudi odobraval njegovo misel in je bila "na njegovi strani", kot se je sam izrazil, se je obrnil proti občinstvu in prosil predavatelja za dovoljenje, da sme spregovoriti še nekaj besed. Tegaj je z odsekanim

"Go ahead" tudi dobil. Na kratko je nato popisal kaj se je zgodilo v maju 1945 s slovenskimi domobranci, povedal je, da so večino od 10% Jugoslovancev, ki so izgubili življenje v II. svet. vojni pobili Tito in njegovi komunisti. Veliko da se že govori in piše o Katynu in Lidicah, toda o Titovih zločinih pa se molči, ker "rabimo novega prijatelja", sicer bi moralo biti v svetu zelo prašno (dusty), da se po desetih letih od pričetka katastrofe v Jugoslaviji ne more spoznati resnice. Dodal je, da te besede govori v čast vsem, ki so dali svoja življenja za svobodo in za vse one, ki danes trpe, ker svobode nimajo. Ista svoboda, da mu je ideal, kakor Amerikancem in, da veruje v pravo pot, ki se bo našla in prinesla uteho tudi drugim zaslužnjem narodom.

Ko se je naš sonarodnjak z zahvalo na ustih vsedel, je množica prisrčno odobraval. Predavatelj je nato izjavil, da k govoru nima ničesar pripomniti, češ, da je govoril sam dovolj odkrito in izrazil željo, da naš somišljenik čimprej postane ameriški državljani. Tudi je bil drugi del predavanja v drugačnem tonu. Ko je pridrsal na platno Tito s svojim kabinetom je Mr. Bryan, ko je predstavil občinstvu Rankovića kot šefa UDBE pripomnil, da je opaziti, kako se imenovani boji fotografske kamere, kar je zbudilo krohot po celi dvorani.

Našemu sorojaku iskrene čestitke k uspelemu nenapovedanemu govoru. Ta nastop bodi drugim v spodbudo ter vzgled. M. K.

MARIBORSKEMU ŠKOFU SO POBILI OKNA

Po vsej Jugoslaviji so bile zadnje dni marca in v aprilu narodne manifestacije. Take manifestacije so bile tudi v Mariboru dne 2. aprila t. l. Toda tudi to manifestacijo so komunisti uporabili, da so se znesli nad mariborskim

škofom dr. M. Deržečnikom. Demonstrantje so vpili proti škofu in Cerkvi. Padali so klici: "Škofa na vislice" itd. Tudi z dejanji so dokazali "svobodo", ki je ustavno zajamčena v Titovini s tem, da so pobili okna na škofijskem dvorcu, Policija je vse to mirno gledala.

Dokaz "verske svobode" je tudi odpustitev prof. J. Šedivy-ja iz šole zato, ker je zaveden katoličan. Prav tako izvajajo represalije proti dijakom, ki hodijo v cerkev.

Kaj pravijo k temu "Titovi sopotniki pri "Prosveti" in "Enakopravnosti"? —č—

PROTIREŽIMSKE DEMONSTRACIJE V ZAGREBU

Ob priliki nogometnih tekem med zagrebškim športnim klubom "Dinamo" in beograjskim športnim klubom "Crvena zvezda" 9. decembra 1951 je prišlo do velikih protijugoslovanskih demonstracij. Povod je dala zmaga zagrebškega kluba nad beograjskim. Deset tisočglava množica je šla po zagrebških ulicah v sprevodu, počoč hrvatske pesmi, (komunistični tisk pravi da v "ultranacionalnem hrvatskem duhu") ter vzklikala. Policija je polovila glavne voditelje, ki so iz vrst preprostega naroda ter jih postavila pred sodišče. Bili so obsojeni na več let zapora.

Kakšne nas vidijo . . .

(Nadaljevanje s 2. str.)

srednjeevropski narod; Rim in Dunaj sta ga civilizirala, a manjka mu sposobnosti, da bi si ustvaril lastno državo. Slovenija je gorata, a čudovito lepa dežela.

Tudi se pomudi časnikar pri najnovejših dogodkih in pravi: z najnovejšo delitvijo Slovenije (mišljene so razne okupacije), ta dežela nikakor ni izginila s površja zemlje. Vedeti moramo, da Slovenci že več kot 11 stoletij nimajo svobode oz. avtonomije, pa ta prekaljeni narod kljubuje . . . Sicer se malo sliši govoriti o Slovincih, pa bodo po končani vojni spet povzdignili glas in zahtevali zemljo kjer odmeva Prešernov jezik.

Tudi o Trstu pove svoje mnenje: Trst, kot ostala istrska mesta imajo italijanski značaj, toda zaledje je popolnoma slovensko. Ko je Orlando zastavil Lloydu George-u problem Reke in Istre mu je ta ironično odgovoril, zakaj ne zahteva tudi lune za Italijo. In res je v Trstu in Reki prva povojna leta trava prerasla pristanišče in nobena ladja se ni pojavila na obzorju. Trst je mesto, ki je svoje materijalno in gospodarsko stanje žrtvovalo na oltar italijanstva. Vedeti moramo, da je naravni izhod Slovenije na Jadran ravno v Trstu. Pa je vendar značilno da je bivša jugoslovanska kraljevina uradno imela le dvoje težav: hrvatski in macedonski problem . . .

Kot vidimo je skušal Revesz podati objektivni opis razmer na Balkanu, nekako v smislu znanege Venizelos-ovega govora, ki ga je imel 5. septembra 1910 v Atenah z balkona hotela Velika Britanija — nasproti kraljevi palači, ko je dejal: "Vedno in povsod je treba povedati resnico, celo kraljem jo je treba reči, pa čeprav bi za koga utegnili biti neprijetna."

F. P., Evropa.

KAKO DOLGO ŠE, G. BRANISLAV DENIČ? Srednje-evropski klub v Chicagu

Chicaška Tribuna je poročala, da je na Veliki petek poskušal napraviti samomor na svojem stanovanju v Brooklynu, Anton Osolnik, ki je poročevalec Glasa Amerike za Slovenijo. V njegovi sobi so našli raztrgane članke, katere je pripravil za slovenske radijske oddaje ustanove Voice of America ter odprti plin, s katerim se je zastrupil. Po pisanju časopisov je njegovo stanje kritično.

Srbski begunec v Ameriki in načelnik jugoslovanske sekcije pod katero spada tudi slovenski oddelek Glasa Amerike, g. Branislav Denič je izjavil časnikarjem, da je vzrok poskušene samomora, ker so v zadnjem času bili Osolnikovi članki za radijske oddaje redno odklonjeni, kakor tudi Velikonočni osnutek v katerem je "obsodil maršala Tita, diktatorja Jugoslavije".

To je pretresljiva zgodba slovenskega razumnika, ki je svoji poštenosti in najbolj naravnemu odporu proti titovskemu terorju v domovini, želel vsaj za Veliko noč poslati v Slovenijo žarek upanja na svobodo, pa so njegovi srbski nadzorniki smatrali to za "politično" ter ponovno odklonili njegov spis. Verjetno so Osolniku zagrozili tudi z odpustitvijo. Pri vsem tem se sprašujemo, kako dolgo še mislijo Srbi ravnati s Slovenci kot svojimi podložniki. Kako dolgo še mislijo ljudje Deničevega kova, da so poklicani soditi o slo-

venskih zadevah. Vsa nesreča izvira v tem, da so tako doma, kakor v tujini vse ustanove, ki nosijo "jugoslovansko" oznako, vodene in kontrolirane izključno od Srbov, kakor je to tudi primer jugoslovanske sekcije Glasa Amerike za katero ameriški davkoplačevalci žrtvujejo velike svote, toda vsaj v našem slovenskem primeru bolj škodi, kot koristi. Če se v slovenskih oddajah ne sme povedati resnice, če se ne sme obsoditi zločina, potem je gotovo bolje, da s temi oddajami prenehajo, ker prinašajo slovenskemu ljudstvu samo nova razočaranja in občutek, da ga je tudi demokratična Amerika, v katero se je naš narod vedno s polnim zaupanjem oziral — pustila v najtežji uri na cedilu.

Eno je gotovo, svobodni Slovenci ne bomo nikoli priznali nadzorništva takih ljudi, kakor je g. Branislav Denič, ki si upa izjaviti da je obsodba Titovega komunizma nekaj nedovoljenega. Pri vsem tem je samo tragično dejstvo, da razni Deniči najdejo tiho zaslonbo pri tistih Slovencih, ki s svojim "zgovornim molkom" dajejo vso potuho, ter pristajajo na nadaljevanje srbskega nadzorništva nad Slovenci tudi v svobodni tujini.

Osolnikov žalostni primer pa je novi pretresljivi krik zapostavljenega slovenstva, da se končno reši južnega varuštva.

BELEŽKE

"Proletarec" in "Slovenska Država". V članku, Tito ima med Ameriški Hrvati in Srbi malo prijateljev, se je filokomunistični "Proletarec" spodtaknil tudi ob naš list. Mi si štejemo to v veliko čast V dno duše bi nas bilo sram, če bi nas "Proletarec" prišel med prijatelje Tita, ali njegovega duševnega očeta Stalina, kakor tudi med oboževalce kakršnekoli Jugoslavije, bilo to Karadžordževićeve ali Titove. Slovenski narod bo svoj cilj — svobodo izpod komunistične tiranije dosegel, pa naj bo to "Proletarcu", ki je itak v zadnjih zdihljajih, prav ali ne! Pravica zmaguje!

Ločitev duhov na Koroškem. Poročajo, da se je Tishlerjeva skupina ločila od Ofarske Kmečke Zveze in ustanovila svojo "Kmečko Gospodarsko Zvezo". Zgleda, da bodo osnovali polagoma tudi lastno Prosvetno zvezo.

Poglavje o slovenskem Katynu. "Koprive" se zavzemajo za ustanovitev enotnega odbora, v katerem naj bodo zastopniki vseh antikomunističnih skupin, ki naj pripravi dokazno gradivo o slo-

venskem Katynu. Pametna misel! "AD" in "Slovenija" govorita večkrat o pokolju slovenskih domorancev in srbskih četnikov. Kaj pa hrvatski antikomunistični borci? Marti ne spadajo tudi v poglavje komunističnih žrtev? Ne bodimo ozkosrčni, ko gre za žrtve komunizma!

Slovenci pa vedno kratko vlečemo . . . "Libija je peščena pokrajina v severni Afriki z nekaj zanikrnimi oazami in par lukami ki jo naseljuje nekaj stotisoč nomadskih Arabcev in Italijanov. Libijci niso noben narod, o kakšni posebni libijski kulturi ni govora, pravtako ne o politični zrelosti prebivalstva. Poljedelstva in industrije nima. Vzlic temu je Libija dobila, česar Slovenci s svojo tisočletno kulturo in gospodarsko in politično razvitostjo ne moremo doseči — državno samostojnost. Libijski pesek je namreč pripravna podlaga za velika ameriška in angleška vojaška letališča. V očeh zapadnih državnikov je to opravičilo za samostojnost. Sreča, da v Libiji nimajo krav, da bi se jim smejale." ("Koprive", št. 5, letnik II. 1952.)

POZDRAV SLOVENCEV IZ CHILE

Slovenci v državi Chile smo z zadovoljstvom pozdravili "Slovensko Državo" v novi obliki. Zelo nam ugaja. Vojvodski prestol je simbol naše težnje po svobodi v LASTNI SLOVENSKE DRŽAVI! Borba Vašega lista je en sam vzklik vseh Slovencev, doma in v tujini: SVOBODO HOČEMO, NOČEMO BITI VEČ TLAČANI!

Vodstvu gibanja za suvereno slovensko državo, in glasilo tega pokreta "SLOVENSKE DRŽAVI", želimo mnogo uspehov v tej borbi. Slovencem v svobodnem svetu pošiljamo iskren slovenski pozdrav!

PRIJATELJI "SLOVENSKE DRŽAVE" V CHILE

v Chicagu

Dne 26. marca je bil v Chicagu ustanovljen Ameriški klub za Srednje-evropsko federacijo. Priprave za ustanovitev kluba so se vršile že od Božiča dalje, ko je na širšem sestanku bila izvoljena petčlanska komisija za izdelavo ustanovne listine. Za predsednika te komisije je bil izvoljen dr. Zvetina, profesor prava Lojolske univerze, za člane dr. Schwarzenberg, bivši česki poslanik pri Vatikanu, sedaj profesor na Lojoli, dr. Papin, profesor De Paul univerze, Amerikanec litvanskega porekla, Rev. Urbanowicz in Slovenec dr. Leskovar.

Predlog komisije je bil z manjšimi spremembami sprejet na javnem sestanku, na katerem so bile zastopane naslednje narodnosti: Litvanci, Latvijci, Beli Rusi, Poljaki, Ukrajinci, Čehi, Slovaki, Madžari, Slovenci, Hrvatje, Bolgari in Macedonci.

Namen kluba je študirati probleme Srednje Evrope ter delovati na čimvečjem zbliževanju, medsebojnem razumevanju in prijateljstvu malih narodov, ki živijo med velikimi imperializmi Rusije, Nemčije in Italije.

Ker so predstavnike legitimacije posameznih narodnostnih skupin in organizacij sporne, zato je bilo sklenjeno, da je članstvo v klubu osebno. K pristopu so vabljeni vsi vidnejši chicaški izobraženci, kateri se zanimajo za probleme Srednje Evrope. Sestanki se vršijo vsako četrto sredo v mesecu ob 7 uri zvečer na Lojolski univerzi (Lewis Tower, 820 N. Michigan Ave.). Za prvega predsednika kluba je bil izvoljen v Ameriki rojen Slovak, dr. Papin, profesor političnih ved na De Paul univerzi.

V nedeljo dne 20. januarja je imel klub prijateljski sestanek v viil predsednika poljskih federalistov, dr. Wagnerja, profesorja mednarodnega prava Northwestern univerze. Tudi tega sestanka se je udeležilo več uglednih ameriških javnih delavcev, profesorjev in publicitov.

Iz Beneške Slovenije

Novi prefekt proti slovenščini. Videmski prefekt dr. Celona, širokodušen mož in demokrat, je bil premeščen v Padovo. Beneški Slovenci so s tem precej izgubili. Njegov naslednik ni še njegova senca. Je že začel na tihem delati proti Beneškim Slovencem. Tako je v privatni avdijenci že nagovarjal župana iz neke občine, naj prepoveduje duhovnikom slovenske pridige. Isto misel je pozneje spet poudaril ob neki drugi priliki.

Tožba slovenskih duhovnikov proti listoma "Mesagero Veneto" in "Coriera della Serra". Znano je, da so nekateri duhovniki tožili gori navedena lista, ker sta slovenske duhovnike označila za izdajalce. Proces se je spremenil v obrambo, ali se v Beneški Sloveniji sme govoriti v cerkvi slovenski. V zadevo je vpleten tudi nadškof Nogara, ki bo moral pričati za obe stranki. Če bo za našo, mu bodo nasprotniki očitali izjavo za list "Il tempo di Milano" proti uporabi slovenskega jezika. Če bo za nasprotnike, mu bodo naši očitali izjavo za "La Vita Cattolica"

v prid našim duhovnikom. Nasprotniki so že večkrat ponujali tiho spravo. Naši je nočejo, če oni ne izjavijo retraktacije in ne plačajo stroškov. Proces bi se moral vršiti 14. marca, a so ga nasprotniki spet odložili z nekim izgovorom do 18. junija. Smatrajo, da je to samo njihov manever, da bi vse prišlo v nič . . .

Iz Chicaga in okolice

Cerkvena proslava 30 letnice obstoja društva. Društvo Sv. Ane št. 170 KSKJ, je kakor smo že poročali, 23. februarja proslavilo 30 letnico nad vse uspešnega delovanja z uspeho prireditvijo v cerkveni dvorani. V nedeljo 16. marca pa je društvo Sv. Ane tudi v cerkvi pokazalo, da je katoliško društvo in da tako hoče tudi ostati. Sv. maša, med katero je bilo tudi skupno sv. obhajilo članstva, je bila darovana po namenu društva. Da bi naše "prekmurske Ančke" skupno z drugimi zavednimi prekmurskimi rojaki v naslednjih desetletjih dosegale nove uspehe, to je želja tudi uredništva "SD". Društvo sv. Martina se je spojilo z društvom Sv. Ane.

Nova cerkvena dvorana pri sv. Štefanu bo kmalu gotova. Stala bo nad \$100.000.00. Bo v ponos fari ter bo nudila prostora številnim farnim organizacijam.

Farni karnival. Lani se je dobro obnesel. Letos bo verjetno uspeh še večji. Napovedan je v času od 9. do 20. julija.

Predavanje o Koroški. Slovenska Narodna Zveza je 16. marc posvetila slovenski Koroški, zemlji naše slave in trpljenja, zemlji velikih slovenskih mož, lepote in pesmi, pa tudi težkih krivic, ki jih je velenemstvo zakrivilo nad koroškimi Slovenci. O tej zemlji in njenih ljudeh je govoril P. Kalist. Prikazal je slavno zgodovino te zemlje, nastanek in propad slovenske kneževine Karantanije. V izčrpnem predavanju je predavatelj podal vse važnejše zgodovinske dogodke. Izbral je mnogo gradiva, ki je bilo na razpolago o Koroški. Predvsem je naštel dobre tuje vire, ki govore o Koroški in njenih ljudeh. Zanimivo je bilo slišati, kaj mislijo o Slovencih, posebno o Koroški angleški, ameriški, nemški in italijanski znanstveniki. Predavatelj je podal tudi historijat o ponesrečenem plebiscitu l. 1920 ter o trpljenju ki je sledilo po tem usodnem letu.

Tajnik SN Mirko Geratič pa je prikazal težave in boje, ki jih imajo Slovenci po drugi svetovni vojni. Zajamčene pravice so le na papirju. Koroški Slovenci še danes nimajo slovenske kmetijske šole, ne slovenske gimnazije, pri podporah, od Marshallovega plana, pa se z njimi postopa prav po mačehovsko.

"MISLI"

Slovenci v Avstraliji so dobili svoj slovenski mesečnik, ki se imenuje "Misli". Dosedaj so izšle 3. številke. List je mimeografiran ter si zastavil kot program Slomškov rek: "Materni jezik je najlepša dota, ki smo jo od svojih dedov prejeli. List povdari v prvi številki, da "noče dvoriti temu in onemu", program je enostaven: "Napisan je s krvjo naših pradedov in očetov. I kaj smo, nam je je povedala naša mati, ko nam je pela 'Slovenec sem'."

Novi list pozdravljamo in mu želimo, da bi našel pot k slehernemu Slovincu v Avstraliji. Naj bo duhovna vez avstralske slovenske narodne družine.

MILWAUKEE

Dne 16. marca je bila blagoslovljena nova cerkvena dvorana, katero so z velikimi žrtvami zgradili farani slovenske župnije sv. Janeza Ev. Blagoslovitev je izvršil nadškof milwauški. Na banketu, ki je sledil, je pevski zbor novega slovenskega kulturnega društva Triglav, pod vodstvom preč. Štefana Savinška zapel več lepih slovenskih pesmi, ki so nadškofu zelo ugajale.

"SLOVENSKA BESEDA"

Izšla je prva številka 3. letnika "Slovenske Besede", mesečnika, ki izhaja v Argentini. Tudi prva številka tretjega letnika je pestra in prinaša mnogo gradiva, katerega bo z užitkom prebral vsakdo. Revijo prav toplo priporočamo slovenskim rojakom v USA, Canadi, pa tudi v Avstraliji. Plačuje in naročuje se lahko tudi preko uprave "Slov Države". Podpirajmo slovenski tisk! Naj ne bo zavednega Slovenca brez "Slovenske Besede"!

Iz uprave lista

April in maj sta posvečena akciji za pridobivanje novih naročnikov za "Slovensko Državo". Geslo bodi: od osebe do osebe, od prijatelja do prijatelja, k "starim" ali "novim" naj vodi pot slehernega prijatelja slovenske državne misli s ciljem pridobiti novega naročnika za "Slov. Državo". Pošljite imena takoj, obenem tudi naročnino. Vodili bomo evidenco o uspehih posameznikov in skupin! Na delo! Mnogo uspeha!

V Tiskovni sklad so darovali: Mr. Perko Anton, Chicago, \$2.00; Tone Gustin, Chicago, \$5.00; Turšič Jakob, Chicago, \$1.00, B. N. \$1.00; Janez Jerovšek, Chicago, \$2.00; J. Tajčman, Chicago, \$1.00; Rev. M. G. \$1.00; M. Staudohar \$1.00. Vsem: Bog plačaj!

Urednik prosi: Ne čakajte z dopisi do zadnjega dne, t. j. 10. v mesecu. Takrat moram imeti gradivo že zbrano in urejeno. Vsaj do 5. v mesecu želim imeti prispevke, da lahko uredim in eventualno pretipkam ter oddam 10. že v tiskarno.

TABOR 1951

Nekateri članki v "Taboru" se mi zde kot abeceda, s pomočjo katere bodo mlajši ljudje in poznejši rodovi lahko brali zgodovino Slovenskega naroda. Mnenja sem, da bi "Tabor" moral imeti vsak podpisnik Slov. Izjave, vsak pripadnik slovenske državne misli, saj je v "Taboru" napisano prav vse in prav nič izpuščeno, kar naj bi vedel vsak zagovornik ideje o slovenski državni suverenosti" . . . tako nam je pisal naročnik iz Kanade, ki je "Tabor 1951" prečital.

"Tabor 1951" ima v zalogi uprava "Slovenske Države". Pišite takoj ponj! Stane le \$1.00. Priložite 15 centov za poštnino. Najbolje je, če prijatelj našega gibanja zberete skupna naročila in obenem tudi pošljejo tudi denar. Še enkrat: Ne sme biti zavednega Slovenca, ki bi ne imel "Tabor 1951".